

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101755

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-12-2023

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цигикало Катерина Олександрівна

2. Kateryna Tsyhykalo

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1958-1768

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія та історія мистецтва

Дата захисту: 08-12-2023

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ

23.103.016_ID2707

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18, 18.11, 18.19.05, 18.31.21, 18.31.09.29, 18.31.09.31

Тема дисертації:

1. Київська школа скульптури XX - XXI століть: еволюція ідей
2. Kyiv School of Sculpture in the 20th to 21st Century: Evolution of Ideas

Реферат:

1. Дисертація є комплексним дослідженням київської школи скульптури в контексті історії розвитку українського образотворчого мистецтва протягом XX та XXI ст. Професійна скульптурна школа формувалася на базі Української академії мистецтва. Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю виокремлення та аналізу київської школи скульптури як однієї з основоположних та унікальних на території України. Українська монументальна та станкова скульптура кінця XX – початку XXI ст. є вагомим явищем української культури. Використовуючи методологію історії мистецтва та суміжних дисциплін, це дослідження розширює простір для інтерпретації скульптурних репрезентацій, знайдених у творах київських художників початку XX та XXI століть. Аналіз окремої школи дозволить більш детально вивчити її естетичні особливості, художні своєрідності та джерела походження формотворчих ідей скульпторів. Метою

дисертаційної роботи є виявлення особливостей розвитку київської школи скульптури ХХ – початку ХІХ століття, проаналізувати еволюцію ідей через твори її представників, з'ясувати чи існує традиція між представниками старшого та молодшого покоління сьогодні. Об'єктом дослідження є київська школа скульптури ХХ – початку ХХІ століття. Предметом дослідження є трансформація підходу скульпторів, що належать до київської школи скульптури протягом ХХ та ХХІ століть, еволюція ідей та взаємозв'язок поколінь скульпторів. Наукове завдання цього дисертаційного дослідження полягає у вивченні історіографії, класифікації та аналізі основних досліджень українських і зарубіжних науковців; визначенні основних етапів становлення професійної української скульптури на початку ХХ століття та київської школи скульптури зокрема, означенні часових меж цього формування; аналізі соціокультурного та політичного фону вказаного періоду; виявленні засадничих засобів вираження в скульптурі радянського періоду та прикладі аналізу творів окремих представників; аналізі основних формотворчих та образотворчих підходів представників київської школи скульптури різних періодів: 1960–1980-х років, 1990-х, сучасних українських скульпторів. У дисертації використано широкий спектр наукових дослідницьких методів і підходів, серед яких: мистецтвознавчий метод, стилістичний аналіз, методи історизму, компаративний, дедуктивний, індуктивний, синтезу, та ін. дали змогу здійснити об'єктивне історико-мистецьке й теоретичне осмислення розвитку київської скульптурної школи в контексті розвитку українського мистецтва ХХ та початку ХХІ століття. На основі систематизації та аналізу літературних джерел відтворено загальну картину становлення київської скульптурної школи. Здійснено огляд наукових праць, присвячених темі дисертації. Виявлено, що мистецтво скульптури київської школи лише частково висвітлено в професійному мистецтвознавчому дискурсі. Для більшості мистецтвознавчих праць 1990–2010-х характерне фрагментарне розкриття мистецтва київської школи скульптури в загальному контексті історії розвитку української скульптури. Статті різних років створюють розмитий фон для цілісного сприйняття поняття київської школи скульптури, тому наявний перелік публікацій не може претендувати на вичерпне розкриття заявленої теми дослідження. Історія скульптурної кафедри НАОМА представляє собою арену боротьби різних думок та ідей. Післявоєнний період розвитку київської школи скульптури пов'язаний з ім'ям та діяльністю М. Лисенка. З 1970-х з'являється певний поступ у розумінні завдань скульптури, що було пов'язано із соціополітичною ситуацією. У ході дослідження проаналізовано місце НАОМА в сучасному мистецькому процесі. З кінця 1980-х нове покоління вимагало осмислення історичної і соціальної реальності. З 1990-х років почалася швидка зміна концептуально-педагогічних підходів у стінах академії, так само і переорієнтація скульпторів уже за її стінами. За результатами дослідження уточнено поняття київської художньої школи. У рамках цього дослідження під київською школою скульптури розуміємо комплекс творів створених скульпторами протягом ХХ та початком ХХІ ст.. Зібрані матеріали та їх теоретичне узагальнення можуть бути використані при написанні окремих тем з історії українського мистецтва (скульптура України) ХХ–ХХІ ст. та стати основою монографічного видання. Результати дослідження можуть бути використані для написання навчальних посібників, підручників. Ключові слова: скульптура, київська школа скульптури, монументальна скульптура, станкова скульптура, художньо-образна система, київські митці, пластика, об'єкт, Українська академія мистецтва, мистецька освіта, академічна освіта, метод соціалістичного реалізму, концептуальне мистецтво, образотворче мистецтво ХХ ст.

2. The dissertation represents a comprehensive study of the Kyiv School of Sculpture in the context of the history of Ukrainian visual arts during the 20th and 21st centuries. The professional sculptural school emerged from the Ukrainian Academy of Arts. The relevance of this research lies in the necessity to distinguish and analyze the Kyiv School of Sculpture as one of the foundational and unique entities within Ukraine. Monumental and studio sculpture of the late 20th to early 21st centuries constitutes a significant phenomenon in Ukrainian culture. This study expands the scope for interpreting sculptural representations found in works of Kyiv artists from the early 20th to the 21st centuries. Analyzing this specific school allows for a detailed study of its aesthetic peculiarities, artistic uniqueness, and the origins of sculptors' formative ideas. The aim of this dissertation is to identify the development features of the Kyiv School of Sculpture from the 20th to the early 21st century, analyzing the evolution of ideas through the works of its representatives, and understanding whether a tradition exists between

representatives of the older and younger generations today. Research Object and Subject. The object of the study is the Kyiv School of Sculpture from the 20th to the early 21st century. The subject of the study is the transformation of approaches of sculptors belonging to the Kyiv School of Sculpture during the 20th and 21st centuries, the evolution of ideas, and the intergenerational relationships of sculptors. Scientific Tasks. The scientific tasks of this dissertation research involve studying historiography, classifying and analyzing the main works of Ukrainian and foreign scholars; determining the main stages of the formation of professional Ukrainian sculpture in the early 20th century and the Kyiv School of Sculpture in particular; analyzing the socio-cultural and political background of the specified period; identifying fundamental means of expression in sculpture during the Soviet period and providing an analysis of works by specific representatives; analyzing the main formal and artistic approaches of representatives of the Kyiv School of Sculpture in different periods: 1960s-1980s, 1990s, contemporary Ukrainian sculptors. Methodology. In dissertation was used art historical method, stylistic analysis, methods of historicism, comparative analysis, deductive and inductive methods, synthesis, and others. These methods enabled an objective historical-artistic and theoretical understanding of the development of the Kyiv Sculptural School in the context of the development of Ukrainian art in the 20th and early 21st centuries. Conclusion. Based on the systematization and analysis of literary sources, the study reconstructed the overall picture of the formation of the Kyiv School of Sculpture. A review of scientific works dedicated to the dissertation topic was conducted. It was found that the art of sculpture of the Kyiv School is only partially reflected in professional art discourse. For most art historical works from the 1990s-2010s, there is a fragmented presentation of the Kyiv School of Sculpture in the general context of the development of Ukrainian sculpture. Articles from different years create a blurred background for a comprehensive understanding of the concept of the Kyiv School of Sculpture; therefore, the existing list of publications cannot claim to exhaustively cover the declared research topic. The history of the sculpture department of the NAFAA represents an arena of conflicting opinions and ideas. The post-war period of the Kyiv School of Sculpture's development is associated with the name and activities of M. Lysenko. From the 1970s, there was a certain progress in understanding the tasks of sculpture, which was related to the socio-political situation. The study analyzed the place of the NAFAA in the contemporary artistic process. Since the late 1980s, a new generation demanded an understanding of historical and social reality. From the 1990s, there began a rapid change in conceptual and pedagogical approaches within the academy. As a result of the research, the concept of the Kyiv artistic school was refined. Within the framework of this study, the Kyiv School of Sculpture is understood as a complex of works created by sculptors during the 20th and early 21st centuries. The collected materials can be used in writing topics on the history of Ukrainian art of the 20th-21st centuries and can serve as the basis for a monographic publication. The research results can be used for writing textbooks and manuals. Keywords: sculpture, Kyiv School of Sculpture, monumental sculpture, easel sculpture, artistic-imagery system, Kyiv artists, plastic art, object, National Academy of Fine Arts and Architecture, art education, academic education, Soviet art of Ukraine, conceptual art, Ukrainian art of the 20th – 21st centuries.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121 U 111260

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Цигикало К. О. Концептуальні проекти Олександра Сухоліта в контексті розвитку українського мистецтва 1990-х років / Катерина Олександрівна Цигикало. // Art&Design. – 2021. – С. 132–141.

- Цигикало К. О. Методика та методологія викладання на скульптурному факультеті Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури у 1990х – на початку 2000х. «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка». – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 55. Том 3. С. 89–94.
- Цигикало К. О., Денисюк О. Ю. Історіографія досліджень української скульптури кінця ХХ – початку ХХІ століть. «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 57. Том 3. С. 114–121.
- Цигикало, К. О. Творчі пошуки митців київської школи скульптури кінця 1990-х - 2000-х років. Український мистецтвознавчий дискурс, 2023, №3, С. 99–106.

Наукова (науково-технічна) продукція: наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів полягають у тому, що дисертація є комплексним дослідженням, в якому на основі проведеного аналізу історіографії з досліджуваної теми виявлено, що мистецтво скульптури київської школи лише частково висвітлено в професійному мистецтвознавчому дискурсі. за результатами дослідження уточнено поняття київської художньої школи. визначено основні етапи творення української скульптури хх століття та київської школи скульптури зокрема. охарактеризовано соціо-культурний та політичний бекграунд формування київської школи скульптури, яка формувалася як складне явище з багатьма векторами розвитку, які доповнювали і впліталися у неї в різні періоди. було виявлено засадничі засоби вираження в пластичному мистецтві радянського періоду. проаналізовано на прикладі скульптурного відділення, як змінювалася система викладання відповідно до політичних подій, які так чи інакше впливали на неї протягом усього хх століття.

Соціально-економічна спрямованість: отримані результати наукового дослідження мають практичне значення, що полягає у можливості використання напрацьованих результатів у навчальному процесі освітніх закладів з мистецьким спрямуванням, розробці лекційних курсів з історії українського мистецтва останніх десятиліть хх століття та сучасності.

Охоронні документи на ОПВ:

Літературні та художні твори

Всі досліджувані у дисертації твори перейшли у суспільне надбання чи використовуються згідно ст.444 ЦК України та ст. 22 п.2.1, 2.2, 2.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» із змінами, внесеними згідно із Законами № 2849-ІХ від 13.12.2022, № 2974-ІХ від 20.03.2023 про випадки правомірного використання твору без згоди автора.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Юріївна
2. Olga Y. Denysiuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8196-8608

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Одрехівський Роман Васильович

2. Roman V. Odrekhivskiy

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3581-4103

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний лісотехнічний університет України

Код за ЄДРПОУ: 02070996

Місцезнаходження: вул. Генерала Чупринки, буд. 103, Львів, 79057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юр Марина Володимирівна

2. Maryna V. Yur

Кваліфікація: д. мист., старший науковий співробітник, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3487-1480

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Код за ЄДРПОУ: 21598958

Місцезнаходження: вул. Михайла Бойчука, 32, Київ, 01103, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Анастасія Олексіївна
2. Anastasiia O. Goncharenko

Кваліфікація: к. мист., старший науковий співробітник, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7466-6030

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 18-д, Київ, 01133, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мазур Вікторія Павлівна
2. Viktoriya P. Mazur

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1365-7581

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Лагутенко Ольга Андріївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Лагутенко Ольга Андріївна

